אדרבה דם הוה ליה לרבויי כו'. ותימה דלא חשיב פיגול דדם וקומץ לא מיחייב עלייהו משום פיגול כדאמרינן בהקומץ זוטא (לעיל דף יד.) דאיכא נופייהו מתירין ניהו אבל אכרים חייבים עלייהו משום פיגול: **נפסל** בשקיעת החמה בטוהה. כרים מי שהיה עומא (פסחים ד' נד.) דאמרינן דמשקיעת החמה עד לאת הכוכבים ד' מילין לר' יהודה הקשה ר"ת דנקוף כמה מדליקין (שבת דף לה.) משמע [ב] דלרבי יהודה משתשקע החמה עד [ג] הלילה שני חלקי מיל ותיכף ר"ת דמשתשקע החמה משמע סוף שקיעת החמה שכבר שקעה החמה אבל משקיעת החמה משמע מתחילת שקיעה תדע מדאמרי' (שבת דף כא.): גבי מר תנוכה מצוותה משתשקע החמה ואי בתחילת שקיעה עדיין הוא יום גדול והוה שרגא בטיהרא ולפיכך שקיעת החמה נמי הכא גבי דם בתחילת שקיעה אייתי ונימא עפי משום דאמרינן בסוף איזהו מקומן (זבחים דף נו.) מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה שנאמר ביום הקריבו את זבחו ביום שאתה זובח אתה מקריב ואי בסוף שקיעה קאמר למה לי קרא פשיטא דנפסל בלילה דאין יכול לזורקו דכתיב ביום זוחו ועמוד השחר פשיטא דפוסלת בו דומיא דאימורים ופי' שם בקונטרס דנ"מ אם עלה לגבי מזבח משום דאין לינה מועלת בראשו של מזבח וקשיא למ"ד מועלת מאי איכא למימר ואין לומר דאיצטריך משום דקי"ל גבי דם אם עלה לא ירד הואיל ואן כשר באימורים ואם מעלהו לגבי מזבח הוה אמינא דיכול לזרוק [ד] משום דבהא פלוגתא היא דרבן גמליאל ור' יהושע דר' יהושע אמר ירד ורבן גמליאל לא ירד וכי תימא דאיצטריך משום דס"ד דלא מיפסיל בלינה כי היכי דאין חייבין עליו משום פיגול ונותר כדאיתא בסוף כל הבשר (חולין דף קח.) הרי עליה ולבונה דאין חייבין עליהן משום נותר לרבי שמעון ואפילו הכי מיפסלי בלינה כשקדשו בכלי שרת וכי תימא משום דילפינן מדם דלמא שאני דם דמתיר ולפי מה שמפרש רבינו מס דמיירי בתחילת שקיעה ניחא וכן משמע בפ' מי שהיה עומא (פסחים דף נב.): דשחיטה אסורה מתחילת שקיעה גבי מי שהיה בדרך רחוקה דקאמר התם לאזוהי דרך רחוקה מן המודיעים לירושלים חמשה עשר מילין ומוכח התם דהיינו חמשה עשר מילין מפלגא דיומא עד שקיעת החמה ולא חשיב ה) ד' מילין דמשקיעת החמה עד לאת הכוכבים ואי לא מיפסלא דם עד לאת הכוכבים אם כן הוי שעת שחיטה ומיהו קשיא לי בתחילת שקיעה קאמר הכי ממעט לה מביום הקריבו הא עד לאת הכוכבים יום הוא דכתיב (נחמיה ד) והיה לנו הלילה למשמר והיום מלאכה ואשכחן נמי שקיעת החמה דאיירי בסוף שקיעה כגון לאת הכוכבים דדאמרינן בפרק הריני נזיר מן הגרוגרת (נזיר דף נח.) כגון דמזאי תלתא יומי סמוך לשקיעת החמה והיינו בבין השמשות דדאמר עלה בפרק כילד צולין (פסחים דף פח.) ברוחא בין השמשות וגם בפירקין (לקמן דף לו:) כל המניח תפילין אחר שקיעת החמה עובר בעשה והיינו בלילה מדקאמר רבה בר רב הונא בסוף חשיכה ספק חשיכה לא חולץ ולא מניח ועוד דאמרינן בפ' תעניית (דף יב.) כל תעניית שלא שקעה עליו חמה לא שמיה תעניית [ו] ומנהג אבותינו תורה היא שהכל נוהגין עד לאת הכוכבים ויש לומר דלעולם נפקא ליה שפיר תחילת שקיעה מביום דאם איתו ענין לסוף שקיעה דנפקא מביום זוחו תנהו ענין לתחילת שקיעה ויש מפרשים דמן התורה אינו נפסל עד לאת הכוכבים אלא רבנן עבוד הרחקה ופסלוהו מתחילת שקיעה והעמידו דבריהם במקום כרת לענין דרך רחוקה כדי שיהו זריזין למהר לבא וקשיא דא"כ ליחשביה ז) (בסוף) פסחים בסוף האשה (דף נב.) בהדי הנך שהעמידו דבריהם במקום כרת ויש לומר דלא חשיב אלא מידי (דלא) דהוי מידום אבל זה אינו מידום אם תקון כדי שיחברו לבא דהכי נמי לא חשיב חתיכת יבלמו והבאתו ממוך לחמוס והרכבתו ובאוזן גופיה יש לחלק בין מת לו מת קודם חצות למת לו אחר חצות כדאמשמע בפרק מי שהיה עומא (פסחים דף נח.) ואפילו הכי לא חשיב לה דהשתא הא דאמרינן בפ' המנחות והנסכים (לקמן דף קח:) ובכרים מעילה (דף ו.) לפני זריקה מועלין בו ומוקי לה דקבליה סמוך לשקיעת החמה דלא הוה שהות למזרקיה הוה מעילה דרבנן דעד לאת הכוכבים יש שהות לזורקו ומיהו קשיא מדאמרינן בסוף אחיהו מקומן (זבחים דף נו:) קדשים הנאכלים ליום אחד מתשבין בדמן משתשקע החמה דאי מיבב לזורקו לאחר שקיעה מיד הוי פיגול דהוי ממשב חוץ לזמנו ואין לומר פיגול דרבנן דהא דומיא דאימורים ובשר קדשים אחרי דהוי פיגול דאורייתא ולא קתני בשר קדשי קדשים מחלות ואילך דזמן אכילתו מדרבנן וי"ל דהיא שקיעה בסוף שקיעה דהיינו לאת הכוכבים כמו שמפרש ר"ת דמשתשקע משמע סוף שקיעה ח):

מלמד שמתנדבים עצים בו'. הא דפליגי הכא רבי ורבנן דלרבנן נדבה ולרבי קרבן גמור היינו כדאמר הרי עלי שני גזרי עצים אלו למזבח כדתניא בתוספתא דשקלים (פ"ב) האומר הרי עלי עצים מביא דמי שני גזרי עצים ונותן לשופר ט) ולוקחין בהנים בהן עצים ומקריבין אותן על גבי המזבח ויאותים מהן ואין מועלין בהן ואם הקריבן בחוץ פטור ואם אמר הרי עלי שני גזרי עצים אלו למזבח בהן מקבלן הימנו ומקריבן לגבי מזבח ואין ניאותין בהם ט) אבל מועלין בהם ואם הקריבן בחוץ חייב דברי רבי ורבנן אומרים אם הקריבן בחוץ פטור ואלו ואלו מועלין בלשכת דיר הבעלים ואם תאמר אמאי קאמר מאן שמעת ליה דאמר עצים קרבן רבי היא והא דרבנן נמי איקרו קרבן ולא בעו מליחה וי"ל דמדקאמר עצים ודם משמע ליה דחשיבי קרבן גמור כדם והיינו כרבי: **לדברי** רבי עצים בטעונין קבוצה. ואם תאמר יא) מ"ש דרבי מקיש עצים למנחה יותר מלשאר קרבנות ויש לומר דהאי קרבן דמרבי מינה עצים מקרבן דגבי מנחה דריש לה בתורת הבאים וא"ת מנלן דמקשינן למנחה דנקמצת האיכא מנחות טובא יב) דאיכא נקמצות ויש לומר דלגבי מנחה הנקמצת כתיב (ויקרא ב) ונפש כי תקריב קרבן מנחה ואם תאמר ומה קמיצה שייך בעצים הא אין בהם שיריים וכולן שרפין ויש לומר דאשכחן כי האי גוונא בריש ואלו מנחות (דף עב:) לר' שמעון דמנחת חוטא של כהנים נקמצת הקומץ קרב לעצמו והשיריים קריבין לעצמן והוא הדין יג) כאן עצים: **עצים** בטעונין קבוצה. והוא הדין ימין וקידוש כלי:

אפיק

אדרבה דם הוה ליה לרבויי שכן מתיר כמותה הנך נפישן אמר מר שומע אני אפילו עצים ודם שנקראו קרבן ב) מאן שמעת ליה דאמר עצים איקרי קרבן ג) רבי לרבי מבעיא ג) בעו מלח ד) ורתניא קרבן ד) (מנחה) מלמד א שמתנדבין עצים וכמה שני גזרין וכן הוא אומר ו והגורלות הפלנו על קרבן העצים ז) רבי ז) אמר עצים קרבן מנחה הן וטעונין מלח וטעונין הגשה ח) ואמר רבא לדברי רבי עצים טעונין קמיצה וא"ר פפא לדברי רבי עצים צריכין עצים סמי מיכן עצים ואלא קרא למעוטי מאי אי למעוטי דם מעל מנחתך נפקא

אפיק

דם נפסל בשקיעת החמה. דאיכא דאמרי ביום זוחו אמר רבי ישמעאל להקריב וגו' (ויקרא ז) ח) ודם למחר נפסל בלינה דדאמרינן במס' זבחים בפרק אחיהו מקומן (דף נו.) מנין לדם שנפסל בשקיעת החמה תלמוד לומר ביום הקריבו את זבחו וגו' ט) והתם ילף לה שפיר וכן קומץ דלעיל מביום זוחו ח) כתב זאת התורה לעולה ולמנחה וגו' ט) אבל אבני עולה הותרו להקריב כל הלילה דדאמרינן בהאי פירקין (דף כו:) מנלן ט) מבא השמש כלומר לאחר בא השמש ומקטירין כל הלילה: **קרבן.** נפש כי תקריב קרבן מנחה וגו': **שני גזרין.** שני בקעיות גדולות: **וכן הוא אומר.** דעליה קרבן מקרו. ולהכי נקט שני גזרין ז) כדילפינן מקרא פרק שלשי דמסכת יומא (דף נב.) ח): **לדברי רבי.** דמקיש עצים ט) ולמליחה ולהגשה דמנחה כמנחה טעונין קמיצה כמנחה והתנדב שני גזרין יבא עצים אחרים להקריב עליהן כמו שאר קרבן כלל מעל מנחתך פרט כל קרבנך חזר וכלל ז) אף כל שאחרים באין לו חובה ולא דם דאין אחרים באין לו חובה דהשתא ליכא למיפרך מי מה יא) מנחה שמתכת אף כל כו' דאם כן (א) דמדרבית בלד דאחרים באין חובה לה כל הנך וכלד דמתיר מרבית דם אף כל למעוטי מאי בשלמא למאי דהוה אליבא דמעתמין מעיקרא יב) (ואע"ג) דאף כל הוה ממעט נמי עצים יג) הוה מצי למיפרך דרבי) בלד אחרים באין חובה כל הנך וכלד דמתיר מרבית לדם ט) (ורבי דם בלד דמתיר) ואף כל למעוטי עצים שאין אחרים באין להם חובה ואינו מתירין ולהכי איצטריך מעל מנחתך יתירא למעוטי דם אבל השתא דאמרת עצים אחרים באין חובה להם אי מרבי דם בלד דמתיר אף כל למעוטי מאי יד) (קראי) למאי אתא מנחתי) דדרשינן מינה לעיל אף כל שאחרים באין להם חובה אבל מידי אחרינא לא מאי אתא למעוטי: **נסכים.** טו) אין אחרים באין לו חובה: דתניא

מסורת הש"ס

ד) מאן שמעת ליה כרי מהלי מעה"ק הלכה יג:

שיטה מקובצת

ב) מאן שמעת ליה כרי (בדקתני) (והגיא) קרבן מלמד שמתנדבין עצים רבי כר' ריש לה קדושת הגוף דאילו רבנן אין לה קדושת הגוף ויכול לפדותה אבל לרבי הוי קדושת הגוף מסוג כמו מנחה. גליון: ג) רבי עיין תוס' לקמן (דף פ"ה ע"ב): ג) מבעא בעיא: ד) רבי אומר עצים קרבן הן ותיבת מנחה נמחק: ה) ונומר וגם תיבת ודם נמחק: ו) כתיב: ז) נזרין משום דחשיבי שראויין להזבח למערכה דלאחר שהיתה המערכה סדורה הרי נוהגים עליה ב' גזרי עצים: ח) יומא הס"ד ומה"ד טעונים הגשה כמנחה: ט) דמקיש עצים למנחה הס"ד ואח"כ מה"ד קמיצה המתנדב שני גזרין מבקע מלא קומצו קסמים דקים ונותן על המערכה ואח"כ נותן האחרים הס"ד ומה"ד עצים טעונים עצים והתנדב: י) ובלל מה הפרש שאחרים באים לה חובה אף: יא) מנחה מיוחדת שמתרת: יב) תיבת ואף על גב נמחק: יג) עצים דהוה מצי למיפרך דרבי הנך בלד אחרים באים חובה להן ותיבות כל הנך ובלד דמתיר מרבית לדם נמחק: יד) מאי מרבית לדם ומה"ד קרא למאי אתא מנחה: טו) נסכים נסכי יין אין: טז) דלרבי יהודה. עיי בתוס' זבחים (דף ג"ד ע"א): יז) משום. (תוס' זבחים (דף ג"ד ע"א (דף פג.)): יח) וא"ת סגיל לרבא דרבי ותיבות מאי שנא ליתא שם: יט) דאיתן נקמצות ר"ל דאין לך מנחת נדבה של ישראל שאינה נקמצת. מהר"ם: כ) והיה כמו כן ניחא בעצים לרבי ותיבות כאן עצים נמחק:

כ) לקמן קו:. כא) רש"ק מ"ו. כב) תוס' ד"ה מ"ו. כג) מעילה יט: ע"ש כי מילתא דרבא וכו' פפא מהוסף. כד) ולמחר נפסל. ל"ק. כה) [ויקרא ז]. כו) [ויקרא ז]. כז) [ל"ל מעלן]. כח) למליחה ולהגשה כמנחה. ל"ק דאיכא קמיצה ממנחה הס"ד אח"כ ד"ה נריכין עצים כמתנדב מי. ל"ק. כט) דתמ"ג מי דמרבי בלד אחרים. ל"ק. ל) ס"ת ד"ה רבי הנך. לא) ל"ק מ"ז. לב) לקמ'. ל"ק. לג) [ע"ד לעמ' הבא]. לד) מעילה תלמה ריגמי מיל. ל"ק. לה) מ' מילין. ל"ק. לו) [ע"ש תוס' ע"ז לה. ד"ה מתמנין]. לז) [ל"ל כמסמנת]. לח) [ע"ש תוס' זבחים נ:. ד"ה מנין וכל מה שנאמר שם על ציון]. לט) והכנים ליקחין בהן. ל"ק. מ) ומוצלים הכם. ל"ק.

תורה אור השלם

1. והגורלות הפלנו על קרבן העצים הכהנים הלוים והעם להביא לבית אלהינו לבית אבתינו לעתים מזמנים שנה בשנה לבער על מזבח יי אלהינו ככתוב בתורה:
נחמיה י לה

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה דם מעל יכו' דאם כן דמדרבית בלד וכו' ובלד דמתיר מרבית לדם ג"כ ורבי דם וכו' למעוטי מאי א"כ קראי למאי:

מוסף רש"י

קרבן. נפש כי תקריב קרבן מנחה (ויקרא ב). וכן הוא אומר. דעצים איקרו קרבן וטעונין הגשה. כקרבן דמומית מערבית. כמנחה עצים טעונין קמיצה. שמרשקן לעצים ליקן עד שנטול מהם מלא קומצו עצים. שהתנדב לדם טעונין עצים להסתקן בעצי מקדש כשאר קרבנות (לקמן קו:). שיקח מן העצים משנו בקומצו ויקטיר תחלה. דהואיל ומקיש לבי למנחה שטעונין מלח והגשה טעונין נמי קמיצה עצים. לאחר עצים טעונין עצים אחרים להקטיר עליהן כמו שאר קרבן (מעילה יט:).

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com